

El Bertrana selvatà

JOSEP PUJOL I COLL > TEXT

El meu Bertrana és el selvatà, el de *L'hereu*, el de *Els herois*, el de les *Proses bàrbares* —o les *Proses barbres*: encara retrunyien més feréstegues—. I sí, també el de *Josafat*: des de dalt de la Catedral, el campaner s'enyora d'algun poble de les Guillerries i, si toca el flabiol, bé deu ser d'Arbúcies o de Sant Hilari, on n'hi ha tradició. Quan el llegeixo, hi sento la veu del meu pare; els hi veig, confosos entre la bronza del bosc. El seu gos de cacera, en *Dick*, podria haver estat el nostre *Bobi*, i el seu món extint és el meu món extint: nesples lloques, ansat,

llostre, ginestell. El meu pare no parlava pas com Ruyra: a oïdes d'un selvatà de l'interior, el de Blanes ens sembla mallorquí.

«I els masos, pobles i viles de la Selva espurnejaven el conjunt de brills somorts de nacre: perles fines sobre setí». Aquest tros de les *Proses barbres* avui sona irreal, tant la llengua com la realitat a què fa referència. Sóc de la teoria que la literatura mitifica territoris, contribuint a salvaguardar-los. L'Empordà va tenir-ne sort, de Maragall i els seus epígons barcelonins. Tanmateix, a la Selva no n'hem fet prou, amb els escuts protectors de Ruyra i Bertrana.

La nau en un mar revoltat

JOSEP MARIA FONALLERAS > TEXT

De la mateixa manera que em passa amb Víctor Català, que és a l'extrem oposat de la meva percepció íntima sobre la prosa, que no forma part de la poètica ideal que escriuria, puc afirmar que sense Prudenci Bertrana, sense el tarannà literari que ell mateix definia com «instintiu i sentimental», jo no hauria percebut un dels trets que, a la fi, formen també part del meu aprenentatge com a escriptor. A Bertrana i a Caterina Albert —a Ruyra, per descomptat— els dec la neces-

sària i imprescindible emoció de la rauxa que, en determinats moments, s'inclou en el decàleg del prosista, un arravatament que la disciplina estètica em fa rebutjar i al qual —aquest escriure amb el fetge— em sotmeto, de tant en tant, com a admirador d'un mar revoltat en el qual també es debat, entre onades d'entusiasme i decepció, una vida agitada, furibunda i fèrtil. Parlant de l'«aire gironí», Bertrana es pregunta: «On navegaria la meua nau, sense aquesta cosa indefinible i misteriosa?». Potser es tracta d'això, ras i curt.

>> *Prudenci Bertrana segons Jaume Passarell (1930), a dalt, i segons Salvador Mestres (1933) a baix.*